

**Zdanie odrębne SSN Jerzego Kuźniara
w sprawie II PK 391/04**

W mojej ocenie kasacja pozwanego Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w G. zasługiwała na uwzględnienie, zaskarżony nią wyrok powinien zostać uchylony, a sprawa przekazaniu Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Według mnie, zarzut błędnej wykładni art. 23¹ § 1 k.p. był trafny. Przesądzenia wymagało, który z pozwanych jest pracodawcą powoda, biorąc pod uwagę poczynione ustalenia faktyczne. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, jest nim Wojewódzki Szpital Specjalistyczny [...] w G. Sąd drugiej instancji uznał, że pracodawcą Pawła N. jest Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w G. Oba te stanowiska - moim zdaniem - nie są trafne.

Przepis art. 23¹ § 1 k.p. reguluje sytuację prawną pracowników zatrudnionych w zakładzie pracy, który przechodzi na innego pracodawcę w całości lub w części. Zmiana pracodawcy następuje automatycznie, z chwilą nastąpienia zdarzenia nazywanego „przejściem zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę”. Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się, że podstawą przejścia zakładu na innego pracodawcę jest każda czynność lub zdarzenie, które powoduje objęcie zakładu pracy przez innego pracodawcę (jak na przykład sprzedaż, dzierżawa, fuzja czy dziedziczenie). Pogląd ten jest jednolity i utrwalony. Nie ma zatem wątpliwości, że przejście zakładu pracy może nastąpić również w wyniku umowy użyczenia nieruchomości. Skoro tak, to słusznie Sąd przyjął, że zawarta w dniu 29 kwietnia 1999 r. między Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym a Wojewódzkim Ośrodkiem Analiz i Promocji Zdrowia (z którego w połączeniu z Wojewódzkim Ośrodkiem Szkolenia, Organizacji Ekonomiki i Informatyki w Ochronie Zdrowia w S. utworzono P. Centrum Organizacji i Ochrony Zdrowia) umowa użyczenia nr 1/99 nieruchomości (będącej w zarządzie Szpitala) wraz ze środkami trwałymi i innymi przedmiotami, doprowadziła do przekształceń podmiotowych po stronie pracodawcy. W okolicznościach sprawy, pracodawcą powoda nie był już Wojewódzki Szpital Zespolony w G., lecz P. Centrum Organizacji Ochrony Zdrowia w G.

Powołany art. 23¹ § 1 k.p. obejmuje także przypadki przejścia zakładu pracy (lub jego części) z powrotem na pracodawcę, który tę placówkę przekazał innemu pracodawcy.

Okolicznością powodującą powrotne przejście zakładu pracy miało być, w ocenie Sądów obu instancji, wygaśnięcie w dniu 29 kwietnia 2002 r. umowy użyczenia nieruchomości i formalne przekazanie budynku przy ul. O. Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu, które nastąpiło w dniu 12 lipca 2002 r. Trafnie przyjmuje Sąd, że okoliczność ta (wygaśnięcie umowy użyczenia) może oznaczać ponowne (powrotne) przejście zakładu pracy w trybie art. 23¹ § 1 k.p. Wygaśnięcie umowy użyczenia spowoduje jednak skutek ponownego przejścia zakładu pracy tylko wtedy, gdy będzie połączone ze zwrotem przedmiotu użyczenia. Jest to wynik niebudzącej wątpliwości wykładni, że podstawową przesłanką zastosowania powołanego przepisu jest faktyczne przejście władztwa nad zakładem pracy przez nowy podmiot, który staje się pracodawcą (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2003 r., I PK 67/02, OSNP 2004 nr 14, poz. 240). Oznacza to, że wygaśnięcie umowy użyczenia mogłoby prowadzić do zwrotu zakładu pracy Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu w G., gdyby Szpital ten odzyskał faktyczne władztwo (posiadanie) nad zakładem pracy. Tak się jednak nie stało. Słusznie zauważył Sąd, że pozwany Szpital nie odzyskał posiadania nad zakładem pracy. Nie przejął zatem zakładu pracy, a w konsekwencji nie mógł zostać nowym pracodawcą powoda.

Jakkolwiek pogląd Sądu w kwestii nieodzyskania faktycznego władztwa przez pozwany Szpital jest zasadny, to nietrafne jest stanowisko, według którego pracodawcą powoda był Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy. Sąd wywodził, że skoro Ośrodek ten przejął władztwo nad zakładem pracy w dniu 12 lipca 2002 r., to równocześnie, z tym dniem stał się pracodawcą Pawła N. w wyniku przejścia zakładu pracy. Wniosek ten nie jest prawidłowy. Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy uzyskał wprawdzie posiadanie budynku przy ul. O., ale nigdy nie był pracodawcą powoda i nie mógł nim zostać w związku z przejściem budynku. Przedstawiona przez Sąd koncepcja „funkcjonalnego związania powoda z budynkiem przy ul. O. w G.” zmierza do utożsamienia pojęć „pracodawca” i „zakład pracy”. Przepisy Kodeksu pracy wyraźnie rozróżniają te pojęcia. Pracodawcą oznacza się stronę stosunku pracy zatrudniającą pracowników, a zatem zwrot ten ma znaczenie podmiotowe (art. 3 k.p.), natomiast przez zakład pracy rozumie się jednostki produkcyjne, warsztaty, punkty handlowe, biura itp., co oznacza, że termin ten występuje w znaczeniu przedmiotowym (por. właśnie art. 23¹ § 1 k.p., czy art. 104 § 1 k.p., art. 128 k.p., art. 207 k.p. i art. 283 § 1 k.p.). Innymi słowy, zakład pracy to miejsce wykonywania pracy. Może nim być siedziba pracodawcy, ale nie musi. Miejszem wykonywania pracy (w przy-

padku powoda) był budynek przy ul. O. w G. Nie można stąd jednak wnosić, że pracodawcą powoda był każdorazowy posiadacz budynku. Decydujące znaczenie ma bowiem powiązanie pracownika z konkretnym pracodawcą, a nie jak twierdzi Sąd, z zakładem pracy (budynkiem). Powód został zatrudniony w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w G., a zatem jego pracodawcą był Szpital. W wyniku podpisania umowy użyczenia i przejścia zakładu pracy nowym pracodawcą powoda stało się P. Centrum Organizacji Ochrony Zdrowia (obecnie P. Centrum Zdrowia Publicznego) w G. Między Szpitalem a Centrum istniała relacja tego rodzaju, że można było ją nazwać „przejściem zakładu pracy”. Oceniając czy w danej sytuacji miało miejsce przejście zakładu pracy na innego pracodawcę należy uwzględnić szereg czynników. Sąd nie miał wątpliwości w kwestii przejścia zakładu pracy przez Centrum. Wskazał, że przejście to nastąpiło nie tylko w wyniku zawarcia umowy użyczenia, ale również „wobec przejścia zadań polegających na prowadzeniu szkoleń pracowników ochrony zdrowia”. Relacja taka nie istniała ani między P. Centrum Organizacji Ochrony Zdrowia a Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy, ani tym bardziej między Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym a Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy. O jej występowaniu pomiędzy Centrum a Ośrodkiem możnaby mówić wyłącznie w odniesieniu do nieruchomości i związanego z nią budynku. To jedyny element „wspólny” pozwanym, ale to nie on decyduje o tym, który z nich pozostaje pracodawcą powoda. Pojęcie „przejścia” łączy się z przejściem zakładu rozumianego przedmiotowo (jako składniki majątkowe przedsiębiorstwa, w którym świadczona jest praca, ale również jako ogół zadań) na inną osobę, czyli na innego pracodawcę. Ma miejsce wówczas, gdy doszło do faktycznego przejścia majątku i zadań zakładu pracy. Przejście zakładu pracy ma miejsce nie tylko przy przekazaniu składników majątkowych, ale także przy przejściu zadań zakładu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2004 r., I PK 103/04, OSNP 2005 nr 15, poz. 220).

Do takiego przejścia (majątku i zadań) przez Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy nie doszło. Powód świadczył pracę na rzecz P. Centrum Organizacji Ochrony Zdrowia do dnia 12 lipca 2002 r., tj. do dnia „przejścia” budynku przez Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy. Skoro dotychczasowy pracodawca powoda (Centrum) kontynuował swą działalność, tyle że już nie w budynku przy ul. O., ale w innym miejscu (siedzibie), a powód nadal pozostawał organizacyjnie powiązany z jego działalnością (pomimo, że nie wykonywał zadań statutowych), to wobec tego, po tej dacie nadal pozostawał pracownikiem Centrum.

W tej sytuacji dodatkowych ustaleń i oceny wymaga kwestia pozostawania powoda w gotowości do świadczenia pracy w pozwanym Centrum i dla jej wyjaśnienia, wskazane byłoby uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

=====